DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

13. juli 2006 *

I sag C-89/05,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af House of Lords (Det Forenede Kongerige) ved afgørelse af 3. november 2004, indgået til Domstolen den 18. februar 2005, i sagen:

United Utilities plc

mod

Commissioners of Customs & Excise,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C.W.A. Timmermans, og dommerne R. Schintgen (refererende dommer), R. Silva de Lapuerta, G. Arestis og J. Klučka,

* Processprog: engelsk.

generaladvokat: C. Stix-Hackl
justitssekretær: fuldmægtig K. Sztranc,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 2. februar 2006,

efter at der er afgivet indlæg af:

— United Utilities plc ved D. Goy, QC, og barrister C. McDonnell for solicitor P. Drinkwater

— Commissioners of Customs & Excise ved barrister R. Hill

— Det Forenede Kongeriges regering ved C. White og T. Harris, som befuldmægtigede, bistået af K. Parker, QC, og barrister R. Hill

— den portugisiske regering ved L. Fernandes og A. Matos Barros, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved R. Lyal, som befuldmægtiget,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 13, punkt B, litra f), i Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter — Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag (EFT L 145, s. 1, herefter »sjette direktiv«).

2 Denne anmodning er blevet fremsat i forbindelse med en sag mellem selskabet United Utilities plc (herefter »United Utilities«) og Commissioners of Customs & Excise (herefter »Commissioners«), der er den myndighed i Det Forenede Kongerige, der har kompetence til at opkræve merværdiafgift (herefter »moms«), vedrørende momspålæggelse af de tjenesteydelser, der leveres af Vertex Data Science Ltd (herefter »Vertex«) til Littlewoods Promotions Ltd (herefter »Littlewoods«), der arrangerer telefonvæddemål.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

3 Sjette direktivs artikel 2, som udgør direktivets afsnit II med overskriften »Anvendelsesområde«, bestemmer:

»Merværdiafgift pålægges:

1. levering af goder og tjenesteydelser, som mod vederlag foretages i indlandet af en afgiftspligtig person, der optræder i denne egenskab

[...]«

4 I henhold til sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra f), momsfritager medlemsstaterne »væddemål, lotterier og andre former for hasardspil eller spil om penge, på de betingelser og med de begrænsninger, som er fastlagt af hver medlemsstat«.

De nationale bestemmelser

5 Sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra f), er gennemført i national ret ved schedule 9, group 4, til Value Added Tax Act (lov om moms) 1994, der momsfritager tilrådighedsstillelse af faciliteter for indgåelse af væddemål eller for afvikling af enhver form for hasardspil.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

6 United Utilities er det repræsentative medlem af en koncern, der behandles som én enkelt afgiftspligtig person i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i sjette direktivs artikel 4, stk. 4, andet afsnit. Vertex er også medlem af denne koncern.

7 Littlewoods organiserer telefonvæddemål, der er kendt under navnet »Bet Direct«. Selskabets kunder kan vædde om udfaldet af sportsbegivenheder eller om andre tilfældige begivenheder, såsom f.eks. meteorologiske begivenheder. Væddemålene indgås kun telefonisk. I 1999 besluttede Littlewoods at give en del af sin virksomhed i underentreprise og indgik i den henseende en aftale med Vertex om levering af »call center«-tjenesteydelser. I henhold til aftalen skal Vertex, der også har fuldmagt til at handle som befuldmægtiget for Littlewoods, levere personale, lokaler samt det telefon- og edb-udstyr, der er nødvendigt for at kunne indsamle de pågældende væddemål.

8 Littlewoods vælger de sportsbegivenheder eller andre begivenheder, om hvilke der kan indgås væddemål, fastsætter oddsene, bedømmer væddemålene og administrerer indtægterne og udgifterne i forbindelse med væddemålene.

9 Vertex modtager på sin side derimod blot telefonopkaldene og registrerer væddemålene i overensstemmelse med betingelser, der er fastsat af Littlewoods. Vertex har ikke nogen skønsbeføjelse i denne henseende. Vertex' personale oplyser på intet tidspunkt de personer, der indgår væddemål, om, at de handler med Vertex og ikke med Littlewoods. Desuden fremgår Vertex-navnet ikke af noget dokument, der er bestemt til de personer, der indgår væddemål.

10 Vertex' vederlag består af et fast beløb og af et variabelt beløb. Det variable beløb beregnes på grundlag af antallet af minutter for telefonopkald, som Vertex modtager. Der er fastsat forskellige strafbestemmelser for det tilfælde, at Vertex begår fejl ved udøvelsen af sine funktioner. Vederlaget tager hverken hensyn til antallet eller værdien af de registrerede væddemål eller til oddsene for disse væddemål. Vertex bærer ingen finansiel risiko i forhold til de væddemål, der tilbydes af Littlewoods.

11 United Utilities har anført, at de tjenesteydelser, der leveres af Vertex, er omfattet af anvendelsesområdet for sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra f), og derfor skal være omfattet af den i denne bestemmelse foreskrevne momsfritagelse.

12 United Utilities har til støtte for sin påstand for det første gjort gældende, at sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra f), har til formål at fritage etableringen af de rammer, hvori der afvikles hasardspil. Virksomhed, der har til formål at udgøre de rammer, dvs. den struktur, hvori eller hvorved der kan afvikles hasardspil, vil derfor kunne være fritaget.

13 Det følger desuden af dom af 5. juni 1997, SDC (sag C-2/95, Sml. I, s. 3017), og af 13. december 2001, CSC Financial Services (sag C-235/00, Sml. I, s. 10237), at den fritagelse, der forfølges i hovedsagen, skal finde anvendelse på en befuldmægtigets ydelser, for så vidt som denne er et instrument for den transaktion, der vedrører selve hasardspillet. Enhver anden fortolkning ville medføre, at fritagelsen kun finder anvendelse på visse af de elementer, der udgør den ramme, hvori en transaktion vedrørende hasardspil udføres.

14 United Utilities har endvidere gjort gældende, at det følger af Domstolens praksis vedrørende momsfritagelse for finansielle tjenesteydelser (SDC-dommen, dom af

25.2.1999, sag C-349/96, CPP, Sml. I, s. 973, og CSC Financial Services-dommen), at når en befuldmægtiget udfører en transaktion for en fuldmagtsgiver, skal den befuldmægtigedes ydelser til fuldmagtsgiver med hensyn til momsfritagelserne vurderes på grundlag af ydelsernes præcise rolle i den underliggende transaktion mellem fuldmagtsgiver og den endelige kunde. Det er kun i tilfælde af, at den befuldmægtigede udfører en »væsentlig handling, der indebærer en ændring af det retlige og økonomiske forhold mellem parterne«, i en transaktion, der er omfattet af anvendelsesområdet for en af de fritagne kategorier, at den befuldmægtigedes ydelse vil være fritaget. Spørgsmålet om, hvorvidt den befuldmægtigede er en befuldmægtiget for fuldmagtsgiveren eller for kunden, er i denne henseende irrelevant.

15 Denne retspraksis finder mutatis mutandis anvendelse på momsfritagelsen for væddemål og hasardspil. På området for væddemål og hasardspil er indgåelsen af væddemålsaftalen således den specifikke og væsentlige funktion af væddemålet, fordi den ændrer det retlige og økonomiske forhold mellem parterne. Da Vertex' mundtlige accept er tilstrækkelig til at skabe et retligt forhold mellem de personer, der indgår væddemål, og Littlewoods, udfører Vertex en væddemålsarrangørs specifikke og væsentlige funktion.

16 United Utilities har endelig gjort gældende, at den fortolkning, som selskabet forfægter, ikke ændres af den omstændighed, at Vertex ikke har nogen skønsbeføjelse hvad angår accepten eller afvisningen af et væddemål for Littlewoods regning, da indgåelsen af aftalen aldrig udgør en akt af administrativ karakter.

17 Commissioners er ikke enig i denne opfattelse og har gjort gældende, at den fritagelse, der er omhandlet i sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra f), ikke finder anvendelse på de tjenesteydelser, der leveres af Vertex, da disse blot udgør en materiel, teknisk eller administrativ tjenesteydelse til fordel for væddemålsarrangøren.

18 VAT and Duties Tribunal, High Court of Justice og Court of Appeal har én efter én forkastet United Utilities argumentation.

19 House of Lords, der har fået sagen forelagt, har derfor besluttet at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Finder fritagelsen for væddemål i [sjette direktivs] artikel 13, punkt B, litra f), [...] anvendelse, når en person (»den befuldmægtigede«) leverer tjenesteydelser på vegne af en anden person (»fuldmagtsgiveren«), der består i at modtage væddemål fra kunder og at meddele kunderne fuldmagtsgiverens godkendelse, når

a) den befuldmægtigedes handlinger udgør et nødvendigt skridt for skabelsen af et retligt bindende væddemål mellem fuldmagtsgiveren og dennes kunde og derved fuldbyrder væddemålstransaktionen, men

b) den befuldmægtigede ikke træffer nogen beslutninger med hensyn til fastsættelsen af oddsene, idet oddsene fastsættes af fuldmagtsgiveren eller i visse tilfælde af tredjeparter i henhold til reglerne for den pågældende sport, og

c) den befuldmægtigede beslutter, om væddemål skal eller ikke skal indgås på vegne af fuldmagtsgiveren i overensstemmelse med kriterier, der er fastsat af fuldmagtsgiveren, således at den befuldmægtigede ikke har noget skøn?«

Om det præjudicielle spørgsmål

20 Den forelæggende ret ønsker nærmere bestemt oplyst, om sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra f), skal fortolkes således, at levering af »call center«-tjenesteydelser, der foretages pr. telefon til fordel for en væddemålsarrangør, og som omfatter tjenesteyderens personales accept af væddemål i arrangørens navn, udgør en væddemålstransaktion i denne bestemmelses forstand og derfor kan være omfattet af den i denne bestemmelse foreskrevne momsfritagelse.

21 Med henblik på besvarelsen af dette spørgsmål bemærkes indledningsvis, at de udtryk, der anvendes til at betegne de fritagelser, som er fastsat i sjette direktivs artikel 13, skal fortolkes strengt, da disse fritagelser er undtagelser fra det almindelige princip om, at moms opkræves af enhver tjenesteydelse, der udføres mod vederlag af en afgiftspligtig person (jf. bl.a. SDC-dommen, præmis 20, og dom af 3.3.2005, sag C-472/03, Arthur Andersen, Sml. I, s. 1719, præmis 24).

22 Fortolkningen af de ord, der anvendes i denne bestemmelse, skal desuden være forenelig med de formål, der forfølges med fritagelserne, og overholde kravene i afgiftsneutralitetsprincippet, der er uadskilleligt forbundet med det fælles momssystem (dom af 6.11.2003, sag C-45/01, Dornier, Sml. I, s. 12911, præmis 42).

23 Hvad nærmere bestemt angår væddemål, lotterier og andre former for hasardspil bemærkes, at den fritagelse, der gælder for disse, er begrundet i praktiske hensyn, da hasardspiltransaktioner egner sig dårligt til at være momspligtige (dom af 29.5.2001, sag C-86/99, Freemans, Sml. I, s. 4167, præmis 30), og ikke, som det er tilfældet for

visse former for tjenesteydelser af almen interesse, der udføres i den sociale sektor, i ønsket om at sikre disse former for virksomhed en mere gunstig momsbehandling.

24 Det er i lyset af disse bemærkninger, at det skal undersøges, om en aktivitet som den i hovedsagen omhandlede udgør en væddemålstransaktion som omhandlet i sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra f), der som sådan kan være omfattet af momsfritagelsen.

25 Som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, består den tjenesteydelse, der udføres af Vertex, i at levere personale, lokaler samt det telefon- og edb-udstyr, der er nødvendigt for at kunne indsamle de pågældende væddemål, hvis formål og odds imidlertid er fastsat af modtageren af ydelsen, i det foreliggende tilfælde Littlewoods.

26 Det skal bemærkes, at denne aktivitet i sig selv i modsætning til den væddemålstransaktion, der er omhandlet i sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra f), på ingen måde er karakteriseret ved tildeling af en chance for gevinst til de personer, der indgår væddemål, og ved accepten, som modværdi, af risikoen for at skulle finansiere disse gevinster og derfor ikke kan anses for en væddemålstransaktion i denne bestemmelses forstand.

27 Af samme grund ændres denne fortolkning ikke af den omstændighed, at accepten af væddemål, der i det foreliggende tilfælde foretages af Vertex' personale, udgør et led, selv om det måtte være vigtigt, i afviklingen af væddemålene, fordi det er via denne accept, at der opstår et retligt forhold mellem Littlewoods og dets kunder.

28 Desuden kan den retspraksis, hvorefter ændringen af det retlige og økonomiske forhold, der er mellem tjenesteyderen og dennes kunde, er en specifik funktion af overførselstransaktionerne (SDC-dommen, præmis 66, og CSC Financial Services-dommen, præmis 26), ikke mutatis mutandis overføres på virksomhed, der er omfattet af sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra f), da de formål, der ligger til grund for de fritagelser, der er foreskrevet på området for overførselstransaktioner som omhandlet i direktivets artikel 13, punkt B, litra d), ikke er de samme som dem, der har begrundet fritagelsen i direktivets artikel 13, punkt B, litra f).

29 Det forelagte spørgsmål skal derfor besvares med, at sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra f), skal fortolkes således, at levering af »call center«-tjenesteydelser, der foretages pr. telefon til fordel for en væddemålsarrangør, og som omfatter tjenesteyderens personales accept af væddemål i arrangørens navn, ikke udgør en væddemålstransaktion i denne bestemmelses forstand og derfor ikke kan være omfattet af den i denne bestemmelse foreskrevne momsfritagelse.

Sagens omkostninger

30 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

Artikel 13, punkt B, litra f), i Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter — Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag, skal fortolkes

således, at levering af »call center«-tjenesteydelser, der foretages pr. telefon til fordel for en væddemålsarrangør, og som omfatter tjenesteyderens personales accept af væddemål i arrangørens navn, ikke udgør en væddemålstransaktion i denne bestemmelses forstand og derfor ikke kan være omfattet af den i denne bestemmelse foreskrevne momsfritagelse.

Underskrifter